

Even uw aandacht...

Deze 'smaakmaker' laat u toe kennis te maken met dit werk.

Dit tekstfragment mag niet gebruikt worden voor opvoering. Het mag niet worden gedownload, afgedrukt of verder verspreid.

Indien deze smaakmaker u bevalt, raden we u aan het volledige toneelstuk te ontlenen en te lezen voor u tot de aankoop van boekjes voor opvoering beslist.

Veel leesplezier!

DE GELAARSDE KAT

een satirisch sprookje in vier bedrijven

door

WILLEM LAROY

1880

Toneelfonds J.Janssens *Antwerpen

1985

(N° 1557)

OPVOERINGSRECHT

Het opvoeringsrecht wordt verkregen na aankoop van tenminste ACHT tekstbrochures bij de uitgever en na betaling van de verschuldigde auteursrechten aan:

S.A.B.A.M.
Aarlenstraat 75-77
1040 Brussel.

Men mag geen gebruik maken van gekregen of gehuurde boekjes!

© 1985 Toneelfonds J. Janssens

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvuldigd en/of openbaar gemaakt op enigerlei wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

PERSONAGES/

de GELAARSDE KAT

de NAR

de KONINGIN-KOMPROMEE

de prinses- KATELIJNE

de MINISTER

de TOVENAAR

de RAAF- HUGIN

de MAARSCHALK

de KOK

de MOLENAARSZOON- HANS

ded HERAUT

PAGE 1

PAGE 2

een onbepaald aantal katten

PLAATSEN EN TIJD VAN DE HANDELINGEN:

1ste bedrijf: nabij de molen van MULDER JAN

2de bedrijf: in de troonzaal van het paleis.

3de bedrijf: bij de tovenaar

4de bedrijf: in de troonzaal van het paleis 100 dagen later.

EERSTE BEDRIJF

Toneel I

De katten werden niet genummerd. Het aantal verschilt naar de mogelijkheden. De verdeling van de tekst laat ik aan de bekwaamheid van de regisseur over.

- K. " Au, au! " roept de pauw
op het erf van mulder Jan.
Wij krijgen zeker kou en regen.
- K. Daar kan mijn pels niet tegen.
- K. Ik houd mijn pakje liever droog.
- K. " Au, au! " roept weer de pauw.
- K. Maar kijk, de lucht is blauw.
- K. Miauw, miauw...
Dan scheelt er wat met mulder Jan.
Minet Miauw, weet jij daar soms iets van?
- K. Ja, Minoe Miauw, de molenaar is ziek en oud.
Hij zal niet lang meer leven.
- K. Wie geeft mij dan mijn kopje melk, miauw?
- K. Wie zet dan 't deurtje van de molen open?
- K. Waar haal ik dan mijn vette muis, miauw?
- K. Au... het zit niet pluis.
- K. Ik moet een ander huisje zoeken,
een ander schuurtje, poort of stal.
- K. Zo wordt het niemendal.
Ik ga mijn boeltje pakken
en ik verhuis met klikken en met klakken.
- K. En waar naartoe?

K. Spottend:

Zij gaat naar haar moemoe!

- K. Hé, flauwerd, flauw, miauw...

Alle katten samen:

Miauw, miauw!

- K. Hoor je de pauw?
Hij roept weer rauw.
- K. Dan scheelt er zeker wat.

De doodsklok begint te tappen:

- K. De doodsklok luidt,
mulder Jan is dood.

En zwarte kat:

Och, nog aan toe...

en ik ben al in de rouw.
K. Kijk, 't wordt zo donker.
K. 't Wordt zo koud.
K. Weer roept de pauw.
K. Dat is viermaal,
een zeer slecht teken.
K. De molenaar was een lieve man.
K. Een goede man.
K. Een brave man.
K. Wat heb je daar nou an,
als je geen muis mag vangen.
K. Wat heb je daar nou an,
als je geen melkie krijgt.
K. Wat heb je daar nou an,
als 't deurtje wordt gesloten.
K. De molenwieken niet meer zingen.
K. Het graan niet wordt geplet.
K. Het meel niet wordt gezift.
K. De bloem niet wordt geladen.
K. Het brood niet meer gebakken.
K. Het worden slechte tijden.
K. De voorspoed is voorbij.
K. Ik lust geen rijstebrij.
K. En ik geen vieze haverhout.
K. Ik wil melk, miauw!
K. En ik een muis, miauw!
K. Wij moeten ons beraden...
K. Overleggen.
K. De situatie onderzoeken...
K. ... Bestuderen.
K. En wijs besluiten trekken.
K. Voor mij is 't liedje uit.
K. Ik trek eruit.
K. Ik blijf hier niet.
K. Ik ga mee met jou.
K. Ik ook.
K. Ik ook.
K. En ik!
K. Wij allemaal.
K. En waarheen?
K. Dat weet ik niet.
K. Ik weet geen raad.

K. En 't wordt al laat...
K. ... En koud.
K. En niemand die ons helpt...
K. ... Of troost...
K. ... Of wegwijs maakt.
K. Stil, stil, ik hoor iemand naderkomen.
K. Vlug, wij verbergen ons in deze bomen.

Alle katten stuiven de ladders op.

K. Zie jij iets?
K. Nee, mijn ogen zijn versleten
en kattebrillen zijn nog niet te koop.

K. Zeer luid:

Miauw!!!

Alle katten samen:

Sttt! Stil... miauw...

K. Ja, maar Minet zit op mijn staart.
K. Ik zie Hans, de jongste zoon van mulder Jan.
K. Hij komt hierlangs.
K. Nou stil!
K. Ik zie ook zijn kat.
Dan scheelt er wat.

Alle katten samen:

Stt! Stt!

Toneel 2

De katten, Hans en de gelaarsde kat. afkorting G.Kat.

Hans is zeer mistroostig.

HANS Zover staat het nu. Mijn lieve vader is dood.
De molen is voor Piet, de ezel is voor Henk,
en Hans loopt hier maar rond met... niets!
Wat moet ik doen?

Hij gaat zitten:

Wat kan ik doen?
Ik weet zelfs niet waar ik vannacht moet
slapen.

Hans bemerkt zijn kat:

Ach ja, mijn witte poes, met 't zacht flu-
weeltje.
Ik was je haast vergeten.

G.KAT Zeer lief:

Miauw...

HANS Ja, kom jij maar, mijn arme kat.
Heb je ook honger? Ben je ook koud?

G.KAT Komt spinnend aan de voeten van Hans liggen:

Miauw...

HANS Och, kun jij nu nog spinnen,
als ik niet weet wat te beginnen?

G.KAT Miauw, dag lieve Hans!

HANS Springt verschrikt op en zoekt over het

toneel : Hé, dat is dat?

Wie zei hier wat?

Is hier iemand in de buurt?

G.KAT Miauw...

HANS Hé, is daar iemand?

Riep daar iemand?

G.KAT Ik, miauw...

HANS Ik, wie ik?

G.KAT Jouw kat, miauw...

HANS Wat, kun jij spreken?

Ben jij nu ook al behekst door de boze
tovenaars uit het spookkasteel?

Hans wil weglopen:

Ik moet mij uit de voeten maken,
ik moet hier vlug vandaan.

G.KAT Waarom, lieve Hans?

Ik spreek al lang. Dat heb ik altijd al
gekund. Dat wist je niet, hé?

Een soort rondedans springend:

Al wat je zegt, versta ik wel!
Al wat je denkt, begrijp ik wel!
Al wat je vreest, ken ik wel!

HANS O, nee, dat kan niet zijn.

Dat is niet waar.

Een kat kan toch niet spreken.

G.KAT En waarom niet? Alle katten kunnen praten,
en dat doen ze ook. Maar niet als de men-
sen het horen.

HANS Ik kan het niet geloven.

Alle katten springen van de ladders en komen rond Hans:

K. Wij komen uit het katteschooltje...

K. Van meester Kattebrood,

K. Van juffrouw Kattekwaad,

K. Van freule Kattegat!

K. Speelt rondom het aftelrijmpje dat eindigt op Hans:

Inne, minne, mutte,
Tien pond grutte,
Tien pond kaas,
Inne, minne, mutte,
Jij bent de baas!

HANS Over wat ben ik de baas?

G.Kat Over (aantal) katten.

HANS Over (id.) katten?

Ik wil de baas niet spelen over zoveel
poezen.

G.KAT Ach Hans, jij staat hier als een arme rat.
Maar ik kan je helpen en alle katten helpen
mee.

Wij gaan een plan opstellen.

Wie helpt Hans?

Oorverdovend lawaai, in een dolle dans alle katten samen:

Ik, miauw, Ik, miauw!

Alle katten, alle katten,

Ik, miauw, ik, miauw!

G.KAT Mooi zo!

En nu gaan we eens allemaal in een kring
zitten, de pootjes gevouwen en de snavel-
tjes toe.

Alle katten doen dat.

K. Lachend:

Hé, hé, snaveltjes toe... wij zijn toch geen
eenden of ganzen!

G.KAT Bek dicht! Stilte!

K. Stil:

Miauw...

G.KAT Waarde katteraad, beste Hans.

Door de dood van mulder Jan, komt de kat
op de koord.

Piet erft de molen en hij houdt alleen van
honden. Wij moeten willens nillens vertrekken
want morgen lopen er wel tien van die mon-
sters op het erf.

Henk is er met de ezel vandoor, dus moeten
wij voor onszelf zorgen.

En ik weet wat te beginnen.

Wij doen dit...

En wij doen dat...

En wij doen nog wat...

Terug in het midden:

Natuurlijk zijn het kattestreken.

Heeft iedereen het goed begrepen?

Ieder kent het plan

en ieder weet zijn taak.

Ingerukt, marsj!

Onder vreselijk gemiauw stuiven de katten in alle richtingen van het toneel.

Toneel 3

Hans en de gelaarsde kat.

G.KAT Wel, wat denk je van het plan?

HANS Ik snap er geen jota van.

G.KAT Dat hoeft ook niet. Het is kattelatijn.
Jij kunt dat niet begrijpen.

Na een poosje:

Zeg Hans, zou jij met de prinses willen trouwen?

HANS Wat zeg je? Met prinses Katelijne? O ja!!!
Maar dat is toch al te gek. Dat kan toch niet.
Wat zou een arme molenaarszoon met zo'n
mooi meisje doen?

Kijk, ik draag klompen en een oude boezeroen.
Ik heb niet eens schoenen om aan te doen.

G.KAT Hou jij dan niet van haar?

HANS O ja, toch wel. Ik heb haar gezien, verleden
jaar op het grote zomerfeest.

Toen ben ik in de stad geweest.

Daar staat het prachtige paleis waar zij in
woont, en ook haar moeder, de koningin.

Ik stond op de markt en duizenden mensen
gingen in een lange stoet.

Er waren mannen met trommels en trompetten,
met wimpels en banieren.

Er dansten meisjes met linten, kransen en
cymbalen

en kinderen met bloemenschalen.

En paarden trokken grote wagens waarop scho-

ven stonden getast van boekweit en tarwe,
van rogge, haver en gerst,
met kuipen waarin de wijn werd geperst,
met kippen, eenden, ganzen en kalkoenen,
met herten, reeën, hazen en fazanten...
En iedereen lachte en wuifde naar alle
kanten.

Maar ik keek altijd weer naar de prinses.
Zezat onder een baldakijn van rood fluweel.
Ze droeg prachtige kleren, helemaal blauw.
En zilveren schoentjes en een kroontje
van goud.

O, wat was ze mooi en lief en jong.

Maar ach, het is maar een droom.

Voor mij is dat alles veel te schoon.

G.KAT

Dat denk jij maar.

Luister, ik zal je mijn kattelatin vertalen.
Maar opdat ons plan niet zou mislukken, moet
je alles doen wat ik je zeg.

Eerst beloof je mij te zwijgen en niemand
ons geheim te verraden. Doe je dat?

HANS

Ik beloof het.

G.KAT

Nee, je moet het zweren op je liefde voor
de prinses.

HANS Met wat pathos:

Ik zweer het op het licht van mijn ogen.
Op de klank van mijn stem.
Op de kracht van mijn jeugd.
Op het geluk van mijn kinderen.

G.KAT

Ja, ja, 't is al lang goed.

Overdrijf maar niet.

Nu moet je eerst fijne manieren leren en
keurig beschaafd praten.

Wat volgt zegt de kat zeer hoofs en met de nodige buigingen:

Zeg nou eens na:

" Lieve prinses Katelijne. "

HANS Hans zegt alles in het begin nogal stuntelig en met
houterige bewegingen:

" Lieve prinses Kat- eeee - lijne."

G.KAT

Kat-elijne, Kat-elijne!

Hoe is het mogelijk, Hans?

Je moet alle lettergrepen verbinden. En de nadruk valt op " lij ".

Zeg nog eens na: " Katelijne ".

HANS Met veel nadruk op " lij ":

" Katelijne ".

G.KAT Met overdreven zwier:

" Lieve prinses Katelijne".

HANS Id:

" Lieve prinses Katelijne".

G.KAT

Uw schoonheid doet mijn hart verkwijnen.

Ik schenk het u in eeuwige trouw.

En zing voor u dit lied: " Miauw! "

HANS Schaterend:

Ha, ha, ha... En zing voor u dit lied:

Miauw! "

Nu denk jij toch ook dat de prinses een kat is

" Miauw! " ha, ha, ha, ha....

G.KAT Gebeten:

" Miauw, miauw! Blaf maar, en blijf een weggeschopte hond.

HANS

Ach lieve poes, zo heb ik het niet bedoeld.

Je bent een brave kat en een slim beest.

Ik zal alles doen wat je me zegt.

Maar ken je dan geen ander rijmwoordje op trouw?

G.KAT

Natuurlijk wel: jou, kou, blauw, nou, mouw, schouw, biete**ba**w.

" Ik sta hier in de kou. "

" Ik kruip voor jou nog door de schouw. "

Nee, dat is niet goed.

HANS

" Ik heb je nou! "

G.KAT

Hé, hé, niet zo stout! Eh.. eh.. ik heb je lief.

Nee, dat rijmt niet.

HANS

" Ik hou van jou! "

G.KAT

Dat is het: " Ik hou van jou! "

Origineel, dichterlijk, nooit gehoord.

Het kwatrijntje voor Katelijntje klinkt zo:

" Alleliefste - dat klinkt beter dan liefste

Allerliefste prinsesje Katelijne.

Uw schoonheid doet mijn hart verkwijnen.
Ik schenk het u in eeuwige trouw.
En zing voor u dit lied:
Ik hou van jou. "

En nu jij.

HANS " Lallerliefste... eh... allerliefste
prinsennestje...eh...prinsesje...

G.KAT Boos:

Geen grapjes jij! Het is hier volle ernst.
En eerst moet je buigen, kijk, zo!

Speelt het voor:

En doe het nu even na.

HANS Buigt stram

G.KAT Nee, niet zo stijf.
Je moet buigen met heel je lijf.
Opnieuw.

HANS Buigt en zegt op declamatietoon:

Allerliefste prinsesje Katelijne.
Uw schoonheid doet mijn hart verkwijnen.
Ik schenk het u in eeuwige trouw.
En zing voor u dit lied:
Ik hou van jou.

G.KAT Bravo! Dat is één. En nu nummer twee.
Wij moeten mooie kleren hebben. In deze lom-
pen kun je jezelf niet aan de man brengen.
Eh...ik bedoel, aan de prinses.
En daar wordt voor gezorgd.
Je zult es wat zien.

Toneel 4

De helft van de katten stuift op het toneel met kostumes.

Alle katten samen:

Miauw, miauw....

K. Hier zijn we!

K. En kijk es wat we hebben meegebracht.

HANS Nee maar...

Ondertussen worden de gelaarsde kat en Hans omgekleed:

K. Echte markiezenklederdracht.

K. Schalks:

En nog een hemdje voor de nacht.

K. En voor je kat, wat had je wel gedacht?

voor het festijn.

Een hoed met pluim en veer.

K. Een gordel, degen en nog meer.

K. Een kraagje van oud-Brugse kant.

K. En 't laatste is het meest plezant:
Twee laarsjes van echt leer.

K. Loop nou eens rond en paradeer.

De gelaarsde kat paradeert ostentatief.

Hans En wat moet ik met die maskerade?

G.KAT Tut, tut, tut, geen woorden maar daden.
Trek vlug dit spul maar aan.

De katten helpen Hans.

K. En voortaan heet jij niet langer poes,
maar de Gelaarsde Kat.

Hip, hip, hip...

Alle katten samen:

Hoera!

HANS Maar dit alles is toch veel te mooi,
dit hemd, die broek, de hele tooi.

Waar heb je dit gehaald?

En wie heeft dat betaald?

G.KAT Je weet toch dat kostumes worden gehuurd.
Na de vertoning worden ze teruggestuurd.

HANS Jullie zijn me een raar stel.

En weet de regisseur dat wel?

G.KAT Och, trek het je niet aan.

Wij blijven voor niets staan.

En nu komt nummer drie.

Toneel 5

De overige katten stuiven op het toneel. De dragen elk een zak. Ze gooien ze in een vrij spel naar mekaar.

G.KAT En raad eens wat dit is.

HANS Wil een zak grijpen:

???

G.KAT Komt tussenbeide:

Ha nee, Markies. Zo gaat dat niet.

Eerst raden.

HANS Hoe kan ik dat nou weten.

G.KAT Op deklamatietoon:

Ik loop vrij rond in 't woud
en heb het nimmer koud.
'k Heb hele lange oren...
die zijn nog nooit bevroren.
Ik eet worteltjes en klaver,
maar lust geen boerenhaver.
Ik vind het leven heerlijk fijn
en dans graag in de maneschijn.
Maar als de jacht is aangebroken,
dan houd ik mij verdoken.
Een diepe pijp, daar woon ik in
en heb er alles naar mijn zin.

HANS Ha, ik weet het al. Het zijn konijntjes.

Alle katten samen:

Sliep...sliep...mis!

HANS Ik weet toch wat het is.

G.KAT Nou, zeg het dan.

HANS Hazen!

ALLE katten samen:

Hazen, hazen, hazen!

K. Wij namen ze te grazen.

K. En trokken vlug een strop...

K. ...over hun domme kop.

K. En 't zijn er juist een heel dozijn.

K. En met wat rode wijn...

K. ... zal 't morgen kermis zijn.

G.KAT Haasje, haasje...

Wie wordt 't baasje...

Wie wordt koning van dit land?

Alle katten in een rondedans:

Hans, Hans, Hans!

HANS Ik begrijp er hoe langer, hoe minder van.

Wat kan ik met twaalf hazen doen?

G.KAT Jij niets, ik veel.

Jij bent van mijn plan maar een onderdeel.

Alle katten samen:

Haasje, haasje...

Wie wordt 't baasje?

Wie wordt koning van dit land?

G.KAT De dief, de nar, of jij?

HANS Ik kan er echt niet bij!